

Jůva, Vladimír

Životní jubileum Lili Monatové

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. I, Řada pedagogicko-psychologická. 1987, vol. 36, iss. 122, pp. 117-118

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/112752>

Access Date: 21. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Při příležitosti 60. narozenin profesora Jüvy nelze nevpomenout, že neoddělitelnou částí jeho osobnosti je hluboký a zasvěcený zájem o kulturu, jak to také naznačuje celá jeho činnost. To vše řadí Vladimíra Jüvu mezi přední československé odborníky v pedagogice, jež promlouvají svou prací a svým občanským profilem nejen k socialistickému dnešku, ale formují také náš zítřek. Zdenka Veselá

ŽIVOTNÍ JUBILEUM LILI MONATOVÉ

V srpnu 1985 oslavila významné životní jubileum přední reprezentantka naší teoretické pedagogické fronty prof. PhDr. Lili Monatová, DrSc., dlouholetá pracovnice katedry pedagogiky na filozofické fakultě Univerzity J. E. Purkyně v Brně. Svým dílem na poli obecné pedagogiky, pedagogiky předškolní i pedagogiky speciální položila významné základy brněnské pedagogické školy, odchovala mnoho úspěšných a obětavých žáků a svými podněty inspirovala mnoho teoretických prací i praktických výchovně vzdělávacích opatření.

Narodila se 7. srpna 1925 v Brně, kde také absolvovala obecnou školu a reálné gymnázium. Na filozofické fakultě UJEP studovala jednak učitelství (češtinu a ruštinu), jednak vědecký směr (psychologii a pedagogiku) a toto studium zakončila v roce 1952 doktorátem. V roce 1968 dosáhla na filozofické fakultě Univerzity J. A. Komenského v Bratislavě kandidatury pedagogických věd, habilitovala se před vědeckou radou filozofické fakulty Univerzity J. E. Purkyně v Brně a v roce 1974 byla jmenována docentkou pro obor pedagogika. V roce 1984 úspěšně obhájila doktorskou disertaci na filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze.

Celá její činnost je spjata s katedrou pedagogiky na filozofické fakultě UJEP v Brně, na které působí od roku 1953. Stála při zrodu této katedry, vytvářela první základy její pedagogické činnosti a intenzivně se podílela na tvorbě jejího vědeckého profilu. Široká je její výuková činnost; koná přednášky a semináře z metodologie pedagogiky, ze speciální pedagogiky, z pedagogiky předškolní i z pedagogické psychologie. Zajišťuje odborné praxe posluchačů pedagogiky, obětavě konzultuje jejich seminární a diplomové práce a po léta vede diplomový seminář. Velkou zásluhu má na úspěšném rozvoji studentské vědecké a odborné činnosti v oboru pedagogika, pravidelně vede několik soutěžních prací a po řadu let je předsedkyní fakultní poroty SVOČ a členkou poroty celostátní. Po léta zároveň pracovala jako vedoucí učitel studijní skupiny. Vždy se snaží přiblížit studentům, pracovat s nimi individuálně a diferencovaně a dosahuje pozoruhodných výchovných a vzdělávacích výsledků. Vede studenty k aktivní činnosti ve společenských organizacích i na veřejnosti a zapojuje je přirozenou cestou do celospolečenského dění.

Významné výsledky má i v přípravě pedagogických odborníků. Již dlouhou dobu se věnuje práci s aspiranty v oboru pedagogika, vychovává je k vědecké odpovědnosti, angažovanosti i k zaujetí pro vědu a citlivě je vede jak po stránce ideové a obsahové, tak po stránce metodologické. Obětavě působí i v komisi pro kandidátské obhajoby z oboru pedagogika při filozofické fakultě UJEP a je častou oponentkou kandidátských disertací z pedagogiky i v jiných českých a slovenských komisích.

Rozsáhlá a úspěšná je její činnost vědecká a výzkumná. Její práce se soustřeďuje do tří základních problémových okruhů. Ústřední problematikou, které se věnuje od padesátých let, je teorie rozumové výchovy, a to zvláště u dětí předškolního a mladšího školního věku. V této oblasti konala řadu výzkumů a uveřejnila četné původní studie, knižní publikace i učební texty. Na problematice rozumové výchovy získala doktorát, kandidaturu i docenturu a na základě obhajoby teoretické knižní monografie *Otázky rozumové výchovy* (1978) dosáhla v roce 1984 hodnosti doktorky pedagogických věd.

Druhým okruhem jejího trvalého vědeckého zájmu je předškolní pedagogika. V této oblasti má rozsáhlé domácí i zahraniční zkušenosti, vychovala mnoho odborníků a má široký okruh spolupracovníků. Její statě pravidelně vycházejí v *Předškolné výchově*, ve sbornících i v syntetické podobě jako učebnice a studijní texty

(Problémy předškolní pedagogiky, 1973; Kapitoly z předškolní pedagogiky, 1980; Předškolní výchova, 1984, atd.).

Třetím vědeckovýzkumným okruhem, kterým se intenzivně a úspěšně zabývá, je speciální pedagogika, zvláště oblast somatopedická. K této činnosti ji přivedla již v šedesátých letech účast ve státním plánu Výzkumného ústavu traumatologického v Brně. Tyto výzkumy byly zaměřeny především na dospělé pacienty s těžkými porázovými stavy. Právě tyto zkušenosti dále obohacované výzkumy i stážemi v různých typech speciálně výchovných zařízení jí umožnily vidět obor speciální pedagogiky v moderní celoživotní dimenzi. Rovněž v této oblasti publikovala větší počet studií i prací syntetické povahy (Úvod do speciální pedagogiky, 1973; Základy speciální pedagogiky I a II, 1981–1983; Problémy speciální pedagogiky, 1984).

Celkem dosud uveřejnila šest knižních publikací, sedmdesát tři původních studií, osm skript a řadu recenzí, bibliografií a překladů. Závěry své vědecké práce prezentovala na četných domácích i zahraničních konferencích, sympóziích a kongresech. V letech 1970–1975 se podílela na státním plánu výzkumu zaměřeném na výchovu a vzdělávání defektních dospělých jedinců, v letech 1976–1980 dále pokračovala v těchto výzkumech a připravila z nich významné knižní i časopisecké výstupy i syntetické práce systémové povahy. V letech 1981–1985 rozšířila svůj zájem na problematiku vědecké a světonázorové výchovy na vysokých školách a přinesla i zde významné výsledky, zvláště o vztahu vědeckého rozvoje studentů a formování jejich světového názoru. Svou metodologickou erudicí přispěla k úspěšnému řešení resortního úkolu o složkách komunické výchovy na vysoké škole. Své výsledky z uplynulých let aplikovala také do praxe a uplatnila je v učebních textech pro mateřské školy i pro střední pedagogické školy.

Rozsáhla a hluboce angažovaná je i její činnost politická a veřejná. Je členkou KSČ od roku 1948 a od té doby pracovala v četných významných politických funkcích, zvláště jako členka celozávodního výboru KSČ na filozofické fakultě UJEP. Významná je i její činnost organizátorská a lektorská v Domě politické výchovy MěV KSČ v Brně, kde je po léta členkou vedení lektorské skupiny filozofie. Od roku 1970 je předsedkyní Českého národního sdružení československého výboru Světové organizace pro předškolní výchovu OMEP. V této funkci organizovala v ČSSR několik celostátních konferencí a pravidelně reprezentuje České národní sdružení OMEP v zahraničí. Po léta se podílí na činnosti kolégia pedagogiky a psychologie ČSAV jako členka pedagogické komise. Je rovněž členkou předmětové rady ministerstva školství pro učitelství na mateřských školách a od roku 1976 pracuje jako členka poradního sboru Evropského informačního střediska pro vysokoškolské vzdělání předškolních pracovníků při Univerzitě Karlově.

Do další etapy svého života vstupuje prof. Monatová v plné tvůrčí svěžesti a s bohatým pracovním programem. Stojí před ní otevřené problémy inovace a aktualizace rozumové výchovy dětí a mládeže v podmínkách vědeckotechnické revoluce v rozvinuté socialistické společnosti, věnuje zvýšenou pozornost systému složek komunické výchovy a jeho realizace ve škole i v mimoškolních podmínkách a její pozornosti neunikají ani aktuální problémy speciální výchovy mládeže i dospělých. Přejeme jí, aby v pohodě a v družném kolektivu spolupracovníků mohla nadále rozvíjet svou vědeckovýzkumnou činnost a dále významně obohacovat naši pedagogickou teorii i praxi.

Vladimír Jůva

K NEDOŽITÝM PĚTASEDEÁTINÁM ČESTMÍRA LIŠKAŘE

Není tomu tak dávno, co jsme na katedře pedagogiky slavili 60. narozeniny PhDr. Čestmíra Liškaře, CSC., a letos 25. listopadu bychom vzpomněli jeho pětasedesátin. Bohužel, tohoto data se již dr. Liškař nedožil. Zemřel 2. května 1985. Avšak jeho činnost pedagogická, a to jak praktická, tak i teoretická, zůstala zde s námi a bude sloužit jako příklad poctivé práce i do budoucna.

Vzpomeňme alespoň v malém přehledu, k čemu směřovalo jeho úsilí po dobu dvacetiletého působení na fakultě a v čem spočívají jeho zásluhy.